

Dialog cu Părintele Arsenie Papacioc despre canonisirea femeilor care si-au lepădat pruncii

- **Ce canon obisnuiti să dati femeilor care au făcut avorturi?**

E atât de important, pe de-o parte, și de delicat, pe de altă parte, să poți să comunici public canonul pe care îl dai pentru diferite păcate. Consider că acest păcat este printre cele mai mari păcate posibile. Mi-am zis în sinea mea - motivat - că a ucide un copil în pântece e mult mai grav decât a omorî un om botezat. Mai întâi de toate, acest copil e autonom. Mama care îl poartă în pântece n-are drept asupra vietii lui. El e, fără discuție, liber să crească fără alt stăpân decât Dumnezeu. Și-apoi, în marile planuri ale lui Dumnezeu, acest fapt se transformă într-un fel de fraudă conjugală, urmată de ucidere. Dumnezeu, în planurile Lui, unde putea să asigure creșterea fătului mai bine ca în pântece de mamă?!

S-a constatat, de când e lumea, cât de iubitoare este mama pentru pruncul ei. Am avut ocazia, la o mănăstire mare pe care o conduceam - Slatina, în Bucovina -, să mă duc odată către stâna mănăstirii. Și pe când mă apropiam, am auzit câinii lătrând puternic lângă un tufis din pădure. Cum m-au văzut pe mine că vin, băteau și mai tare. M-am apropiat; și ce credeți că era acolo? O lupoaică își apăra doi pui cu o îndârjire nemaipomenită. Acest lucru mi-a folosit și, sigur, mi-a fost ușor să fac legătura cu sentimentele mamei pentru apărarea puiului. Cu cât mă apropiam, câinii îndrăzneau și mai tare. În cele din urmă, lupoaica a luat unul din pui în gură și a fugit, iar pe celălalt l-am luat eu și l-am dus la muzeu. Mi-am zis atunci: uite cât de jertfitoare este o mamă pentru puii ei!

Se mai știe că lupoaicele alăptează copii de oameni; o lupoaică îl alăptează, iar mama lui îl ucide! Vă dați seama ce cruzime și ce abdicare de la rosturile de mamă, de femeie, care este atât de lăudată și de necomparat în fața lui Dumnezeu!

Deci, avortul este o crimă foarte mare, pentru că acest prunc mai întâi moare nebotezat. El are suflet din momentul zămislirii. Chiar în Dreptul Roman se spune: "Copilul, odată zămislit, are drept de cetățean". Cu condiția să se nască, spun ei. Dar nouă nu ne arde de inventar acum; dacă nu e-n inventar... Deci, sufletul există din momentul zămislirii. O părere relativă a unor Sfinti Părinți spune că pruncul avortat "nu ar fi la bine pentru nebotez, nici la rău pentru nevinovăție". Nu ne amestecăm; noi îi pomenim la proscomidie, știți, pe "pruncii înainte de vreme". Chiar am avut o discuție cu un părinte însemnat, un mare profesor, care nu recunoscuse că "pruncii înainte de vreme" sunt copiii acestia avortati. L-am demonstrat și a rămas convins.

Canonul Sfinților Părinți este foarte mare. Aceștia opresc de la Sfânta Împărtășanie chiar până aproape de sfârșitul vieții. Însă contează foarte mult problema căinței în fața duhovnicului a mamei care a făcut un avort. Nu poți să-i dai unei mame care are căință un canon de cincisprezece ani sau douăzeci de ani - cum, de altfel, s-a întâmplat din partea unor duhovnici, lucru pe care, vă spun drept, nu l-am acceptat.

Nu mă interesează cine, dar, în tot cazul, într-o vizită pe care am făcut-o la Sihăstria - și eu sunt sihăstrian, dar am plecat de mic - i-am întrebat pe unii duhovnici pe care i-am adus eu în mănăstire și doream să-i mai văd și doream să mai știu cum canonisesc. Și mi-au spus așa: "Dacă au un număr de avorturi, noi nu-i mai dezlegăm".

- **Până la moarte nu-i mai dezlegă, dacă au foarte multe avorturi?**

Au fost puțini cei care au dat canon până la moarte, dar au dat. Au socotit importanta mare a Sfintei Împărtășanii. Sau au dat-o așa, pentru că se dă, că e ucidere grozavă. Nu, nu-i așa. "Și ce faceți cu ăstia dacă nu-i dezlegați, îi trimiteți la Arsenie?" - l-am întrebat pe respectivul părinte, care-mi era fiu duhovnicesc. Nu m-a bucurat deloc poziția asta, pentru că, dragii mei, Domnul Iisus Hristos S-a răstignit, S-a jertfit pentru toate păcatele posibile, ținând cont de gravitatea lor, de numărul lor, ținând cont de acel "de șaptezeci de ori câte șapte", care înseamnă permanentă. Cuvântul "șapte" în Scriptură înseamnă "mai mult" și vrea să spună Mântuitorul "permanent", dacă există căință. Deci, nu trebuie să mărginim, nu trebuie să punem limite jertfei de pe Golgota, refuzând căința. Dacă Sfânta Împărtășanie este atât de mare încât n-o merităm, tot atât de important și chiar mai important este să n-o neglijăm tocmai pentru că este mare.

În ce privește oprirea de la Sfânta Împărtășanie a femeilor care au făcut avorturi, eu n-am depășit trei ani, dacă se căiesc din toată inima. Și se căiesc! Dar, mai mult decât a canonisi, le arăt cu orice chip marea greșală pe care au făcut-o. Copiii aceștia lepădați ne văd, și este încă timp să plângem și să cădem cu fața la pământ.

Le dau canon - sfătuitor, bineînțeles - în sensul unei nevoite scurte, dar permanente; zi de zi, toată viața, să facă ceva, care e chestie de secunde, dar care ține de pocăința aceasta sinceră. Să fie conștientă toată viața de ceea ce a făcut. Nu mă interesează un canon rece, pe care îl face tur-tur-tur sau nu-l face, ci un canon la care să participe. Și am rezumat numai la câteva secunde durata acestui canon pe care îl dau, numai să fie o stare de prezentă continuă a ceea ce a făcut.

Oprire de la împărtășit sub trei ani; n-am depășit trei ani. Dar nu fac lucrul acesta de capul meu, ci urmărind canoanele Pidalionului. Acum sunt șapte editii; când predam, odată, așa ceva, nu era nici o editie; ba era una, destul de ascunsă, făcută de un preot îndrăznet. Sfântul Vasile cel Mare, care are foarte multe canoane mari, încât e considerat în lumea duhovnicească drept cel mai tare în

canoane, are un canon, Canonul 74, care spune asa: "Dacă oricare dintre cei ce au făcut păcatele mentionate mai înainte se va face sârguitor, mărturisindu-se, în acest caz, dacă acela căruia prin iubirea de oameni a lui Dumnezeu i s-a încredintat puterea de a lega si dezlega, văzând covârșirea mărturisirii celui ce a păcătuit, s-ar face mai blând întru a micșora timpul epitiimiilor, nu este vrednic de osândire; fiindcă examinarea Scripturilor ne face cunoscut că cei ce cu mare durere se mărturisesc degrabă ajung iubirea de oameni a lui Dumnezeu". De unde se înțelege că intensitatea unei pocăinte, a unei trăiri, te apropie foarte mult de starea omului duhovnicesc si de iertare. De aceea am spus eu: Urmăriti elasticitatea canoanelor, nu numaidecât litera, ajungând astfel la canoane de zeci de ani. În canonicitate, duhovnicia ar trebui să-i explice cât de cât cum stau lucrurile celui ce se mărturiseste. Să-l pună într-o stare de îngrijorare, nu să-l înspăimânte la gândul că nu va mai fi iertat. Să-l asiguri că este iertat, că-l dezlegi, cu conditia ca el să-L îmblânzească pe Dumnezeu prin acte de pocăință, de prosternare câteva secunde pe zi, în fiecare zi cât va trăi pe pământ.

Deci, Sfântul Vasile cel Mare spune, chiar el, în Canonul 74, ceea ce v-am spus! Si mai este o însemnare la Canonul 86, tot al Sfântului Vasile cel Mare, că pe vremea aceea se dădeau canoane mari pentru că era si credință multă. Noi trebuie să tinem cont si de momentul istoric pe care îl trăim. Nu aceasta ar avea cuvânt determinant, numaidecât, ci starea reală a sufletului omenesc din acest moment istoric. Plus faptul că sunt o serie întreagă de împrejurări, de situatii între sot si sotie, o serie întreagă de judecări si prejudecări de care trebuie să tii cont, ca duhovnic, mai ales când este vorba să opresti ani de zile de la împărtășit.

Deci, eu nu sunt pentru o oprire prea mare. Pe duhovnici îi întreb dacă au fost prea aspri sau prea blânzi. Dacă au fost cu pogorământ, e foarte bine, dar bazându-se pe trăirea celui care se căieste. Nu trebuie să rămâi la un canon rece - "faci atât pentru că ai făcut atât". Când vin la mine la spovedit diferiti credinciosi, femei mai ales, si îmi spun cât au fost opriti de la împărtășit, îmi dau seama ce au făcut după anii cât au fost opriti. Asta nu înseamnă duhovnicie, ci înseamnă un fel de dura lex sed lex - "legea e aspră, dar e lege" -, care în justitia laică se potrivește, dar la noi nu, pentru că aici se face uz de mila lui Dumnezeu cu orice chip.

În sfârșit, sunt multe lucruri de spus în legătură cu pozitia aceasta duhovnicească si cu grija mântuirii noastre.

Primul lucru - si singurul, de fapt - de care trebuie să tină seamă duhovnicia când dau canoane femeilor care au făcut avorturi este căinta cu orice chip. Să boteze copii, să facă milostenie... De altfel, aceasta este obligat orice crestin s-o facă. Aspectul esential al sfatului si al canonului este căinta propriu-zisă. De ea trebuie să tinem cont. Am întâlnit femei, după 20-30 de ani, care făcuseră avorturi si nu spusese niciodată lucrul acesta - din diferite motive. Deci, este în functie de intensitatea pocăintei, nu de cantitatea timpului, pentru că nu timpul decide! Nu timpul decide împărtășirea, ci pocăinta ta interioară este cea care decide. Este

gândul la iad, dar nădejdea la Dumnezeu, știind cu orice chip - trăind știinta aceasta! - că este peste măsură de iubitor și că iadul este marea durere a Lui! În toată opera Sa, în tot ceea ce face, Dumnezeu nu are gândul să-l piardă pe om. Și a dat duhovnicului - care este, ca ființă, la același nivel cu cel care se spovedește, că e om și el, - putința de a-l rândui, de a-l pune pe drumul cel mai mare, adică pe drumul singur al vesniciei fericite; cu putere nelimitată: "Tii locul Meu; ai băgat de seamă, fiule?" - îi zice Dumnezeu. Preotul ține locul lui Dumnezeu; nu se discută lucrul acesta. Dar dacă știi cine ești și faci uz de puterea aceasta, ești foarte vinovat; dar mai vinovat ești dacă ești inconștient de puterea pe care o deții. Așa că eu sunt silit, în cazul avorturilor, când stau de vorbă cu duhovnicul, dacă este cazul, să-i canonisesc pentru că au fost nepăsători și au dat la întâmplare canoane de ani și ani. Nu timpul decide, ci pocăința ta interioară. S-ar putea, într-un timp foarte scurt, să ajungi și la marea milostivire a lui Dumnezeu. Deci, contează enorm de mult trăirea aceasta în Dumnezeu, smerenia... "prăpastie de smerenie", cum se spune. Aceasta va decide.

Dar oamenii vin și nepregătiți din punct de vedere al gravității păcatelor - sau vin din obicei la Crăciun, la Paști, așa, pentru că trebuie să se spovedească. Ei, atunci trebuie să-l pui un pic în simțire, dacă l-ai prins.

Dar eu mai spun și următorul lucru: mărturisirea în sine este un canon! Nu este ușor să vii și să dezgolești păcate atât de ascunse. Pe de altă parte, întreb și asta: "Ai spus și la altcineva că ai făcut?" - că se împrăstie vorba: "A făcut, și cutare, cutare..."

Am întrebat adeseori femei, fete, despre chiuretaj. Și ce am constatat: când întrebam de niste păcate neînsemnate, spuneau foarte greu că le-au făcut; le era rusine - că au mintit, că au furat etc. Dar când întrebam de avort, spuneau imediat: "Da, am făcut!", ca și cum avortul era un lucru neînsemnat. Aceasta pentru că în vremea de astăzi este considerat un lucru oarecare. Mă interesa să-i pun în starea de trezvie, de simțire că întreruperea de sarcină este un păcat foarte mare, grozav de mare.

- **Ce sfaturi de mângâiere obisnuiți să dați acestor femei care vin, femei care uneori deznădăjduiesc pentru păcatul pe care l-au făcut?**

Adevărul este că nu le las în situația de a fi hărțuite de fel de fel de sfaturi, ci le spun: "Da, este iertare. Eu te dezleg acum pentru totdeauna, numai că urmează să-L îmblânzești pe Dumnezeu cu acest simulacru de canon pe care ti-l dau. Dar canon de simțire, nu de nevoită". Deci, cu orice chip o asigur că este iertată și nu mai este nevoie să-l tot mărturisească. Se mai spune că trebuie să-l spui din nou, din când în când... Nu este adevărat! Dacă-l mai spui, s-o faci numai cu gândul. Unii duhovnici spun că e bine să mai spui din când în când păcatele mari, să faci mărturisire generală. Eu te sfătuiesc să-ți amintesti ce ai făcut fără o nouă spovedanie, pentru că astfel se diminuează puterea pe care o are dezlegarea respectivă - ca și cum m-as boteza din nou, ca să fiu sigur că m-am

scăpat de păcatul lui Adam. O singură dată se mărturiseste păcatul; dar mă interesează ca mărturisirea să fie cu simțire proprie, cu participarea lui. Deci, îl asigur că este iertat, să intre într-o stare de continuă nădejde, dar cu o căintă permanentă. Tocmai acesta este canonul pe care îl dau; să facă milostenie, să boteze un copil, vin după aceea. Pentru că este posibil ca respectiva să nu aibă bani nici de pâine, dar de botez!

• **Mai este o situație specială în ajunul Pastelui sau în ajunul Crăciunului, când vine foarte multă lume la spovedit, mai ales în Săptămâna Mare. Atunci preotii se confruntă cu multe cazuri speciale - de exemplu, fete tinere, care sunt încă la școală sau la liceu, necăsătorite, care trăiesc în desfrânare sau au făcut avorturi, dar vin numai o dată pe an să se spovedească. Ce faceți cu ele când vin așa? Ce le recomandați preoților să facă, când știu că nu mai vin altă dată?**

Si acum vedeti coadă mare la usa mea - asta e zilnic. Dacă o prind la spovedanie - pe ea, mică sau mare - discut cu ea despre gravitatea păcatului si, sigur, o invit să mai vină. "Când să mai vin, părinte?" - "Când esti rănită. Dar s-a terminat cu păcatele acestea". Le spun în așa fel, ca să nu înțeleagă că păcatul acesta se mai poate repeta.

Nu știi pe cine omori; el nici nu se poate apăra de lucru acesta; nu știi, lasule?! Era un împărat care a cucerit pe alt împărat, și a vrut să omoare tot neamul împăratului, după ce a intrat în palatele lui. Și într-o cameră a descoperit un copil mic. Copilul, când l-a văzut, a ridicat mâinile spre tiran, râzând și astfel l-a dezarmat complet. Ei, vedeti? Copilul, în pânțece, nu poate să se apere. S-a demonstrat că fătul simte pericolul, simte cutitul ucigas și se rotește puternic, într-un strigăt mut, dar nu se poate nicicum apăra. Va să zică, este ființă! El nu se poate apăra, și tu îl ucizi cu atâta cruzime și cu dezinvoltură... Poate să iasă un preot, poate să iasă un mare despicător de idei... Nu știi pe cine omori. Avortul a devenit un obicei, iar acum statisticile însumează cifre îngrozitoare.

• **După Revoluție mai ales, sotiile s-au întors la credință, unii bărbații rămân încă necredincioși; ei duc în continuare o viață de familie. Ca să nu mai facă avorturi, ce le sfătuiți pe femei să facă? Pentru că bărbatul nu este de acord cu înfrânarea sau cu păstrarea pruncilor zămisliti.**

Cu nici un chip să nu facă avort, indiferent ce s-ar întâmpla. "Pe viață și pe moarte", le spun eu. Cu nici un chip n-au voie să ucidă. Despărtire, orice altceva, dar nu avort, nu ucidere.

• **Pot fi recomandate mijloacele anticonceptionale, cu pretextul că este un păcat, dar este un păcat mai mic?**

Dragă, anticonceptionalele și alte mijloace asemănătoare sunt fraudă conjugală și atentat împotriva planurilor lui Dumnezeu. Nu e crimă; e numai atentat. Este un păcat mai mic. Dar noi nu îngăduim nici cel mai mic păcat! Pentru că, din

momentul în care m-asez pe această poziție de acceptare a unor păcate mai mici, încep să mă gândesc: dar care-i mic și care-i mare? Sau "sarpe mic și sarpe mare"; dacă un sarpe mic te mușcă cu atâta otrăvă încât să mori, nu mai e nevoie să te muște altul mai mare! Deci, e o mare greșală. Nu accept, însă nu-i pot opri de la împărtășanie pentru aceste fraude conjugale ca pe cei care au făcut avort. Îi împărtășesc mai repede. Nu putem să ținem lucrurile pe loc; nici nu putem condamna femeia să reziste la tirania unui păgân de sot. Am zilnic cazuri din acestea! Nu putem nici asta. Însă nu putem accepta cu nici un chip păcatul. Pot merge până acolo încât să se despartă! Pentru că și aceste lifte de bărbați necredincioși - sunt destul de multe cazuri - trebuie înțeleptiți și ei prin refuzul femeii... Ea nu e jucăria lui, nu este păpusă căreia să-i strâmbie gâtul pentru că stie că e flexibil. Nu! Femeia, cum obisnuiesc să le spun pe la cununii, "cu el totdeauna, ca el totdeauna". Adică, e liberă ca și el. Cum să facă crima aceasta?! Și atunci zic: nu e obligată, săraca, să suporte tirania acestor lucruri; e liberă și se poate despărți.

- **Deci, le spuneti clar: să nu folosească anticonceptionale.**

Cine poate să le spună altfel?! Păi, cum să spunem noi: "Folosește anticonceptionale"?! Noi întâlnim persoane care ne spun că au făcut lucrul acesta, și trebuie să luăm niste măsuri mai ușoare decât dacă ar fi făcut crimă; dar nu ca și cum n-ar fi făcut nimic.

Dar eu am întâlnit un preot care, văzând cât de multe femei cu avorturi vin la el, ca totuși să nu mai facă crima asta atât de mare, le-a zis: "În loc de păcatul ăsta mare, măcar alegeți unul mai mic, dacă nu puteți să faceți altceva"...

Dragă, eu am întâlnit și altceva: niste îngeri buni care s-au făcut draci. Putem să acceptăm oare acest sistem de compromis și chiar să facem lege din sistemul și metodele noastre? Nu se poate! Păcatul rămâne păcat. Un duhovnic n-are voie să dezlege nici ca să se mănânce de dulce, măcar că în Canonul 69 Apostolic, în jurul căruia se învârt toate rigorile postului, se spune până la urmă așa: "...afară de caz de boală". Dar eu nu dezleg dinainte. "Domnule, dumneata, dacă ai omorât un om, vii la mine și te spovedești și te dezleg. Dar nu-ti spun dinainte: <>. Nu spun dinainte: "Mănâncă de dulce". Nu am voie, ca duhovnic, să dezleg înainte ceea ce, de fapt, e legat de Biserică. Eu dezleg după ce ai făcut fapta, dar nu anticipez.

Preotii trebuie să fie foarte blânzi, foarte îngăduitori, dar pe poziția lui Hristos. Hristos n-a putut să accepte nici cel mai mic păcat! Pentru aceasta, El a suferit toate împunsăturile, loviturile și scuipările. Nu poate să accepte! Că te iartă dacă te pocăiești, asta e altceva. Duhovnicul, care este însărcinat cu acest nemaipomenit har, nu poate să facă compromisuri prealabile.

Dumnezeu a creat două lucruri nemaipomenite, care nu pot fi mai desăvârșite: a creat o femeie distinsă, care a născut un Dumnezeu, și preotia, prin care Îl aduce pe Dumnezeu din cer și-L naste din nou pe Sfânta Masă. Vă dați seama ce

Înseamnă preotia?! Vă dați seama în ce haină S-a îmbrăcat un Om, ca oamenii, și cu ce har dumnezeiesc?! Are putere... Și atunci, nu poți să faci un astfel de compromis. Ții locul lui Dumnezeu - nu este o simplă vorbire și respectiv o comparație care trece drept lăudabilă și figură de stil; e un adevăr! Și noi avem puterea să dezlegăm cu orice chip, orice, dar nu anticipăm păcatul. "Eu Mă răstignesc" - a zis Mântuitorul; dar nu "pentru unele da, pentru unele nu". Nu se poate accepta să faci compromisuri. Să fim blânzi, să nu-l oprim prea mult, să-l iubim, să ne pară rău de păcat, și să spunem: "Foarte bine că a venit!" Atunci omul spune tot, și tu poți să-i dai dezlegare. Că a căzut și l-ai scos din adânc de ape, foarte bine, dar nu-l mai certa de ce e ud... Asta e important, să-l salvezi; asta e scopul, nu? Să-l aduci la linia de plutire, să-l readuci la respirație și să intre pe drumul cel bun. Nu acceptăm cu nici un chip compromisuri.

Femeia care este forțată de bărbat să facă avort se poate și despărți. Sunt patru motive pentru care se pot despărți, printre care aste și acesta: dacă te omoară duhovnicește celălalt.

• **Deci femeia trebuie să-si ducă crucea până la capăt, chiar dacă are copii, chiar dacă nu?**

Dragă, dar unde spune să n-o duci până la capăt?! Ce, numai până la capul locului?! Nu există sfârșit; până la moarte! Noi respirăm fără oprire; inima bate într-o nemiscată permanentă de zeci și zeci de ani în tine. Ea nu se contrazice; așa să fii și tu în misiunile pe care le ai pe fața pământului - ca bărbat, ca femeie, ca doctor, ca inginer, ca duhovnic, ca preot.

Interviu extras din cartea "CANON DE POCAINTA CATRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS PENTRU PRUNCII AVORTATI", Ed. Bizantina

[Alte materiale despre păcatul avortului aici!](#)